

Nr. 112 (164) Trečiadienis, 1946 m. birželio mėn. 5 d. II metai

IS PASAULIO

BEVINAS AKTUALIAUSIAIS UŽSIENIŲ POLITIKOS KLAUSIMAIS. Londonas. BBC. VI. 5. Vakar Ž. Rūmuose, atidarydamas debatus užsienų politikos klausimais, pasakė kalbą užs. reik. min. Bevinas. Jis pareiškė, kad D. Britanijos svarbiausias užsienų politikos tikslas esąs JT organizacijos stiprinimas ir suteikimas jai efektingo veikimo galimybių. Šių dienų pasaulio problema esanti taika. Bevinas prisiminė garbiausius Litvinovo žodžius, kad taika yra nedaloma ir pridūrė, kad be Tar. Sąjungos bendradarbiavimo nėra jokios taikos garantijos. D. Britanijos uždavinys – išlaikyti pusiausvyrą tarp vakarinių demokratijų ir rytų. Dabartinis Tarybų Sąjungos motto esąs: darbininkų interesus atstovaujanti tik viena Tar. Sąjunga, tikroji demokratija tik Tar. Sąjungoje. Jos supratimu visos kitos vyriausybės ir jų galvojimas bei veiksmai esą tiesiog fašistiški arba užmaskuoti fašistiški. Iš šitokių galvojimų išėinant, vienintelė ir tikra saugumo garantija Tarybų Sąjungai esanti tik tada, kada visas pasaulis priimsiąs tarybinę tvarką. D. Britanija ir visos likusios pasaulis laikosi kaip tik priešingos nuomonės. Darbininkų interesais parlamentinėje demokratijoje rūpinamasi nepalyginamai daugiau ir geriau, negu Tar. Sąjungoje Tarybų valdžios įvedimas Anglijoje reikėtų milžinišką žingsnį atgal. Toliau Bevinas priminė 20 metų sutartį su Tarybų Sąjunga. Jo pasiūlymo pratęsti tą sutartį 50 metų Tarybų vyrai rimtai nesvarstė. Bet kol Bevinas būsis užs. reik. ministru, tol jis to steksis. Kalbėdamas apie Vokietiją, Bevinas pareiškė, kad jis remis JAV 25 metų planą bendrai kontroliuoti Vokietiją, bet jau atitraukus okupacinę kariuomenę. Be šio plano negalėtų išsiversti nei D. Britanija, nei Prancūzija. Jei Tar. Sąjunga virs vieno siekianti taikos garantijos, tai jis, Bevinas, siūlys Tarybų Sąjungai šį planą kuo greičiausiai priimti, nes tai esanti vienintelė ir, gal būtų, paskutinė proga. Tas planas suteiks Tar. Sąjungai tikresnę saugumo garantiją už keletą milijonų valstybių, kurios eventualaus užpuolimo atveju turėtų sulaukyti pirmąjį smūgį. Dėl Ruhro krašto Bevinas pareiškė, kad tikresnė taikos garantija būtų tada, jei Ruhro kraštas, kaip atskira provincija, būtų laikomas tarptautinėje kontrolėje, bet federacines Vokietijos ribose. D. Britanija priitariai Soaro krašto priskyrimui prie Prancūzijos, bet prieš tai reikėtų išspręsti Vokietijos visumos problemą. Potsdamo nutarimai numatė Vokietijos kaip vieno vieneto tvarkymą. Tačiau tarybinė zona esanti visiškai atskirta nuo likusios Vokietijos, nors ji turėtų tiekti maisto produktų perteklių kitoms sritims. Esą daroma nepagrįstų priekaištų dėl D. Britanijos elgesio britų zonoj, bet ta zona esanti atvira visiems patikrinimams. Toliau Bevinas pareiškė, kad, jo nuomone, JAV ir Tarybų Sąjunga suprantamos britų pozicijų išlaikymo art. Rytuose svarbų visuotinės taikos reikalui. Dardanelai nėra neišsprendžiamas klausimas. Jis esąs taip pat už Montreux sutarties reviziją. Iš kitos pusės D. Britanija esanti suinteresuota Turkijos nepriklausomybe ir niekada nesutiksianti, kad Turkija būtų padaryta valaline valstybe. Bevinas griežtai atmetė Molotovo pareiškimą, kad D. Britanija norėjusi primesti savo diktatą Dūnojaus valstybėms. D. Britanija mananti, kad Dūnojaus upė turinti būti laisva, ypač dabar, kada Europos transporto sistema yra sunaikinta ir milijonams žmonių grėšia badas. Bevinas nesupranta Tarybų Sąjungos politikos Dūnojaus atžvil-

1946.VI.5.

Dienos Zinios

2

oia, Tarybų Sąjungos manymu, Dūnojaus upė yra tik Dūnojaus valstybių Sąjungos monopolis. Todėl ir esančios sutarties Tarybų Sąjungos Rumunijos ir Tarybų Sąjungos-Vengrijos bendrovės, kurios tvarko Dūnojaus navigaciją. Lygiai Bevinas nesupranta Tarybų Sąjungos politikos ir dėl kitų Vokietijos ir Europos upių naudojimo. Tarybų Sąjunga laiko D. Britanijos ekspansiją, jei ši reikalauja leisti plaukioti upėmis visų laivams. Tuo tarpu D. Britanija suvokia, kad Tarybų Sąjungos prekybos laivais visose pasaulio jūrose. Dėl Trieste Bevinas pareiškė, kad dar Londone buvo susitarta stengtis nutiesti etnologinio principu, o Trieste uostą sutarptautinti. Paryžiaus konferencijoje Molotovas šio nutarimo nesilaikė ir reikalavo viską priskirti prie Jugoslavijos. JAV ir D. Britanija atskirai esančios parengusios taikos sutarties projektą su Austrija. Atitraukus kariuomenę iš Austrijos, nebereikėtų suvartoti komunikacijos ir galėtų būti atitraukta kariuomenė iš Rumunijos, Vengrijos, Bulgarijos ir S. Italijos. Bevinas visiškai nesupranta, kodėl Tarybų Sąjunga nesutinka šio klausimo svarstyti, tuo labiau, kad tada visos Dūnojaus valstybės galėtų pradėti ramų gyvenimą ir atsistatymo darbą. D. Britanija norinti užmegzti glaudesnius prekybos santykius su Dūnojaus valstybėmis, ypač su Rumunija ir Vengrija, bet vis susiduriama su neapgalimais sunkumais. Pasisėk užmegzti gerus prekybinius santykius tik su Čekoslovakija. Esą keista, kad tos valstybės, kurių egzistencija D. Britanija labiausiai rūpinasi (UNRRA'os tiekimais), esančios labiausiai prieš D. Britaniją nusistatčiusios. Bevinas čia paminėjo Lenkiją. D. Britanija esanti įpareigojusi savo pasiuntinius neuiekti tose valstybėse nieko, kas gadintų jų valstybių santykius su Tarybų Sąjunga. Bevinas užginčijo Molotovo pareiškimą, kad D. Britanija nemačiusi invazijos, todėl ir nesupranta Tarybų Sąjungos reparaaciją reikalaujimo iš Italijos. Bevinas pažymėjo, kad jis tik nesutinka, kad tos reparaacijos mokėtų anglų mokėsių mokėtojas, nes Italija nesugebanti apmokėti jei pristatymo tiekimo. Molotovas atmetęs pasiūlymą sudaryti organizaciją taikos sutarčių vykdymui prižiūrėti Italijoje ir Balkanų valstybėse. Bevinui esą visiškai neaišku, kas gi tada prižiūrės ir rūpinsis, kad tos sutartys būtų vykdomos. Pažymėjus Bevinas pareiškė, kad reikia padaryti galą tai karo padėčiai, kuri, praėjus metams po laimėjimo, vis dar tebėra visoje Europoje. Europa negalinti kęsti dėl to, kad keturi užsienio reikalų ministrai negali susitarti. Bevinui atrodo visiškai suprantama ir tikrai demokratiška, jeigu būtų sudaukta 21 valstybės taikos konferencija. Ten būtų išklausytos visų nuomonės ir gal būtų surastas sprendimas. Jis negalys tvirtinti, kad birželio 15 d. prasidėsiandžioje konferencijoje bus susitarta. Bet jis nesąs pesimistas.

TRUMPAS ŽINIOS

- BBC.VI.5. Prancūzijos parlamente ikišioliniiais duomenimis turį: pašangijų kat. partija - 166 atstovus, komunistai - 150, socialistai - 125, dešiniųjų grupė - 68 ir radikal socialistai - 45.

- Šv. ic. rad. VI.5. Iš Romos pranešta, kad krikšč. demokratų jau esą pravaidę 200 atstovų, socialistai - 120, komunistai - 110 ir likusios grupės - 107. Respublika linkusi prieš monarchiją.

STOVYKLOS GYVENIMAS

UNRRA'os direktorius p. Thompsonas praneša, kad ryt, birželio 6 d., sąjungininkų įsikėlimo į Europą metinė šventė.

Šiandien 20 val. stovyklos solėje šaukiamas visų stovykloje gyvenančių vyrų lietuvių susirinkimas pasitarti darbo klausimu.